

Žalm 32: Modlitba nebo odsouzení

Martin Lindtner

Z cyklu „Kající žalmy“ (2/5)

---

*Tento text pochází z archívu kázání sboru Církve adventistů s.d. ve Vyškově.
S obecnými poznámkami k zápisům kázání se můžete seznámit na našich webových stránkách:
<http://vyskov.casd.cz/kazani>*

Žalm 32: Modlitba nebo odsouzení?

Úvodní čtení: Ef 4, 4

Milí bratři a sestry, už jste někdy řvali úzkostí jako lev? Už jste se někdy vyplakali až na kost? Ztratili jste už někdy životní šťávu, chuť do života? Pokud ano, pak Vám bude blízký text žalmu, který budeme dnes společně otevírat. Žalmista tím vším prošel.

Bible je velmi lidská. Je to výborná psycholožka. Má pro člověka porozumění. Zná radost i úzkost, chvíle bolesti i chvíle pohody. Rozumí člověku – a to především v žalmech. Není snad lidského rozpoložení, které by v žalmech nepřišlo ke slovu. A navzdory základní poučce z oblasti poradenství, že bychom při doprovázení lidí neměli radit, Bible občas i poradí.

Přál bych si, abychom se nechali strhnout žalmistovou syrově lidskou básní. A když v ní nějakou tu radu najdeme, nebuďme jako mezci, a dejme se poučit.

Čtení textu žalmu:

Davidův; poučující.

Blaze tomu, z něhož je nevěrnost sňata, jehož hřích je přikryt.

Blaze člověku, jemuž Hospodin nepravost nepočítá, v jehož duchu není záłudnosti.

Mlčel jsem a moje kosti chřadly, celé dny jsem pronářikal.

Ve dne v noci na mně těžce ležela tvá ruka, vysýchal mně morek jako v letním žáru.

Svůj hřích jsem před tebou přiznal, svoji nepravost jsem nezakrýval, řekl jsem: "Vyznám se Hospodinu ze své nevěrnosti." A ty jsi ze mne sňal nepravost, hřích můj.

Proto ať se každý věrný k tobě modlí v čas, kdy lze tě ještě nalézt. I kdyby se vzdulo mocné vodstvo, k němu nedosáhne.

Tys má skrýše, ty mě chráníš před soužením, nad tím, že jsem vyvázl, zaplesá všechno kolem.

Dám ti prozřívost, ukážu ti cestu, kterou půjdeš, budu ti radit, spočine na tobě mé oko.

Nebuďte jako kuň či mezek bez rozumu: toho zdobí ohlávka a uzda na zkrocení, jinak ho u sebe neudržíš.

Mnoho bolesti postihne svévolníka, toho však, kdo doufá v Hospodina, obklopuje milosrdenství.

Radujte se z Hospodina a jásejte, spravedliví, plesejte všichni, kdo máte přímé srdce!

Máme před sebou báseň, jejíž autor si nebere servítky. To proto, že ani jeho život příliš nehýčkal. Jeho poezie je drsná a syrová jako život sám. Současně je žalmistovo básnění plné protikladů. Navzdory vši syrovosti nám totiž hned na úvod říká, že máme důvod k radosti. Dokonce to jediné svým posluchačům přímo přikazuje. To je také poselství závěru žalmu. *Radujte se a jásejte!* Navzdory tomu, že se mnou se život nepáral, Vám říkám: Buďte radostní! Je až příliš nápadné, že žalm začíná a končí stejnou myšlenkou. Žalmistova báseň přes veškerou syrovost je orámována radostí. *Blaze člověku* zaznívá v úvodu hned dvakrát a na závěr pro jistotu slyšíme hned trojí příkaz k projevování radosti.

Už na prvním příkladu si můžeme všimnout, jak je žalmistova báseň vystavěna. Každé dobré umělecké dílo má propracovanou strukturu. U kvalitního díla však propracovaná struktura pouze podtrhuje jeho obsah. Zesiluje jeho základní sdělení. Žalmistovo dílko v tomto ohledu snese nejvyšší měřítko.

Struktura básně se dá docela názorně ilustrovat na dobře známé zelenině – na cibuli. Základní žalmistovo sdělení je ukryto uprostřed cibule. Abychom se k němu dobrali, budeme muset odkrývat postupně jednotlivé slupky. První slupkou bylo úvodní konstatování a závěrečná výzva o radosti. *Blaze člověku a radujte se.*

Proč je radost v závěru přikázána? A je možné se vůbec radovat na povel? To jsou otázky, které nás nutně napadají, když se necháme žalmistovou básní vtáhnout. Přikázaná radost navzdory je jedním z motivů, který zaznívá z Bible poměrně hlasitě. Radujte se navzdory vši ponurosti života. Navzdory tomu, že vás život nehýčká. V tomto ohledu dělá Bible z lidí trochu hlupáky. Tu a tam naznačí, že to, z čeho máme my lidé ve zvyku se radovat, není tím pravým důvodem k radosti. A dokonce si dovolím říci: Žalmista i celá Bible nám ani důvody k radosti neposkytují. Bible je skutečně výborným psychologem. Ona nám nedává laciné důvody k radosti. Zná nás natolik, že říká: Z čeho jste vy lidé zvyklí se radovat, dost často důvodem k radosti není. A dokonce vím, že důvodů k radosti v životě skutečně moc nemáte. Ani vám nechci podsouvat nějaké laciné důvody k radosti. Vím, že je to k ničemu. Ne, důvody skutečně nejsou tím, co má člověka k radosti přivést. Jinak řečeno – radost nemá být podmíněna důvodem k radosti. Impulzem k radosti nemá být nějaký důvod. Objektivní – subjektivní – sebelepší. Ale co tedy?

To, co žalmista ve své básni vymezuje, je prostor pro radost. Prostor, ve kterém se dá radovat. Příkaz k radosti používá možná proto, aby nás vyprovokoval k přemýšlení nad svým sdělením. Radovat se nemáme z důvodu, nýbrž protože se nacházíme v určitém prostoru, který nás obklopuje. V určité sféře nebo atmosféře. Radovat se máme, protože jsme něčím obklopeni. Radujte se v prostoru, nikoli z důvodu. *Radujte se v Hospodinu*. Odtud to ten Pavel má – svůj známý výrok z listu Filipským: *Radujte se v Pánu*.

Pokud bych nyní poslouchal toto kázání, začal bych být trochu otrávený. Protože už to začíná sklouzávat k náboženským frázím, kterým nerozumím. Co to znamená radovat se v *Hospodinu* nebo řečeno novozákonním jazykem v *Pánu*? Co je tím prostorem, ve kterém se mám radovat? Je to příliš abstraktní. Jak se do tohoto těžko představitelného prostoru dostat? A jak v něm zůstat? Už první „slupka cibule“ nám uvedenou náboženskou frází zčásti odkrývá: Co je to za prostor, ve kterém se máme radovat?

Především je v tomto prostoru aktivní Hospodin. Z prvního verše se dovídáme, že Hospodin z tohoto prostoru něco *odnáší* a něco *přikrývá*. Ve verši následujícím je zmíněno, co naopak Hospodin v tomto prostoru nedělá. S něčím *nepočítá*, s něčím *nekalkuluje*, doslova něco *nedrží ve své mysli*, o něčem *neuvažuje*, nebo ještě jinak něco *vytěšňuje ze své mysli*.

Co je tím materiálem, který Hospodin *odnáší*, *přikrývá*, *vytěšňuje ze své mysli*? Je jím to, co je mi nejvlastnější – něco ve mně, co mi kazí radost a podsouvá nepravé důvody k radosti. Jindy je to věc, která mě žene do úzkých, která způsobuje mnoho bolesti. Je to zároveň něco, s čím je mi strašně dobře a s čím chci zůstat sám, nikomu o tom neříci. Ale právě v této chvíli je to něčím, co se může stát největším prokletím mého života, co mi bere životní šťávu, co mě v tom nejsilnějším projevu vede až k tomu, že se cítím jako šelma zahnaná do kouta. Stává se to něčím, co chci zakrýt, za co se stydím. A dává mi hodně zabrat, abych to dovedl zamaskovat. Znal to i žalmista. Přivedlo jej to do stavu, kdy mu slzy proudily až z kostí. Ocítl se v situaci, kdy doslova řval jako lev.

O výše zmíněném materiálu, který Hospodin odnáší ze svého prostoru, bychom mohli říci ještě mnohé. Protože je to materiál, který je nám strašně blízký, který důvěrně známe. Ochromuje nás, bere nám chuť do života, vysává z nás šťávu. To všechno především ve chvílích, kdy s tímto materiálem zůstáváme osamotě mimo prostor, v němž se máme radovat.

Důvěrným popisem toho, s čím je nám tak často dobře samotným, jsme se dostali o krok blíž k samotnému jádru naší básně. Sloupli jsme druhou slupku z cibule, kterou tvořily na jedné straně verše 3 a 4 a z druhé strany verš 10. *Mnoho bolestí postihne toho, kdo zůstává s tímto materiálem sám*. Barvitý popis bolestí se nachází právě ve třetím a čtvrtém verši. Ale každého, kdo s tímto materiálem vstupuje do určeného prostoru, začíná něco obklopovat. O tom hovoří druhá polovina desátého verše. Takový člověk je doslova *obklíčen milosrdenstvím*. O hebrejské představě

Božího milosrdenství jsme se už zmínili v předchozím kázání. V prostoru, kde se máme radovat, je tedy aktivní Hospodin – On tam *odnáší, přikrývá, nekalkuje* a teď nově *obkličuje svým milosrdenstvím*.

Začíná už pro vás být tento prostor radosti trochu přitažlivější? Motivuje vás žalmista svou básní ke vstupu do tohoto prostoru? Prázdná náboženská fráze, tak dobře známá především z Nového zákona, najednou začíná promlouvat. Ale jak vstoupit do tohoto prostoru? Co je vstupenkou? Nebo spíše, co je tím samotným prostorem?

Abychom to objevili, musíme odloupnout i poslední slupku z žalmistovy poučné básně. Třetí slupku tvoří verše 5 a 8. Oba verše úzce souvisejí s nadpiskem celého žalmu, který nám sděluje, že se jedná o *poučnou báseň*. Řekli bychom didaktické dílo, v hudbě možná etuda. Etuda je skladba, na které se má člověk něčemu naučit. Většina etud jsou mezi žáky nejméně oblíbené kusy, které hrají spíše z donucení, protože jde většinou o suchý bezmyšlenkovitý dril. Existují však i etudy, které mají vysokou uměleckou kvalitu, protože obsahují závažné sdělení. V hudební hantýrce se takovýmto etudám říká koncertní etudy. Běžná etuda bez závažnějšího obsahu člověka nebaví, ale koncertní etuda člověka strhne. Její rafinovanost spočívá v tom, že člověk ji chce hrát, protože je v ní ukryto něco hlubšího. A zároveň se přitom něčemu naučí. Podobný byl i žalmistův záměr. On nás nechce jen suše poučovat. Jeho vyučování není jen pouhou nalejvárnou. Ano, má pro nás závažné, hluboké sdělení. Ale podává ho rafinovaným způsobem.

Právě poučení je tím zjevným v naší třetí slupce. Podívejme se na pátý verš. Žalmista nás vyučuje z vlastní zkušenosti. Stačí, když si prohlédneme tři slovesa, jimiž popisuje své jednání. Je patrné, že všechna míří do toho správného prostoru – prostoru radosti. Míří do Hospodina. Před Tebou jsem *přiznal* – něco jsem *odkryl* – něco jsem Ti na sebe *vyzradil*. K podobnému jednání nás chce strhnout žalmistova báseň.

Každé z těchto sloves je něčím zajímavé. Žalmistovo *přiznávání se* je odvozeno od stejného slovesa, kterým je v Bibli popisován první sexuální styk. Mohli bychom to přeložit třeba slovy – dal jsem se Ti poznat, Hospodine. A tím jsem se dostal do Tvoje těsné blízkosti. Stávám se Ti Hospodine důvěrně známý. Tak jako žena svému muži a naopak.

Druhé jednání, k němuž nás žalmista vede, je *nezakrývání* našeho materiálu. Možná bychom mohli říci – vede nás k odkrytí toho, s čím je nám tak dobře o samotě, když o tom nikdo neví. Z původního textu vyplývá, že žalmista se při maskování svého shnilého obsahu nadřel mnohem více než Hospodin. I Hospodin chce náš niterný materiál přikrýt. Ale v Jeho případě už jde o jiné přikrývání - o takové přikrývání, které vede k radosti. Zatímco kam přivedlo žalmistu jeho maskování, jsme už četli.

Žalmistova zkušenost nás také vyučuje, že si máme něco přikázat. Rozkazovat sami sobě a docela hlasitě. Prostě být v určitém ohledu na sebe tvrdí. Když žalmista říká: *Vyznám se Hospodinu ze své nevěrnosti*, tak to formuluje jako rozkaz sám sobě. On si přikazuje, aby se Hospodinu vyhradil. Přikazuje si, že ze svého prostoru, kde je sám se svým materiálem, zamíří na Hospodina. Možná to znáte, že si člověk musí někdy přikazovat, aby se odhodlal. A v tomto případě je to nanejvýš vhodné.

Možná jsou právě tato tři slovesa vstupenkou do prostoru radosti. Do prostoru, kde je aktivní Hospodin. Do prostoru, kde Hospodin něco *odnáší*, *přikrývá* a s něčím *nekalkuluje*. Do prostoru, ve kterém nás Hospodin doslova *obkličuje svým milosrdenstvím*.

Podnikli jsme dlouhou cestu až do středu žalmu. Odloupli jsme postupně všechny tři slupky. Ale ještě stále jsme neřekli to podstatné. To nejdůležitější přichází ke slovu právě teď. Žalmistovo závažné sdělení – to nejdůležitější, co si máme odnést, je ukryto v šestém verši. Pokud bychom měli všechno zapomenout, tak si s sebou odnesme poselství šestého verše: *Proto ať se každý věrný k Tobě modlí v čas, kdy lze Tě ještě nalézt*. Žalmista doslova říká: *Nad to všechno*, co bylo doposud řečeno, *ať se každý věrný modlí*. Ne proto, ale *nad to*. Žalmista nedává důvod k modlitbě. On říká – *nad to všechno*, nad všechny ty slupky. Naučení a výzvy, které obklopovaly jádro mého sdělení, nebyly tím nejdůležitější. To snad můžete i zapomenout. Ale nad tím vším, co jsem Vám doposud řekl, stojí základní zvěst mé básně: *Každý věrný ať se modlí k Hospodinu*.

Kdo je věrný? Věrný je jednoduše řečeno ten, kdo zůstává v prostoru radosti – *v Hospodinu*. Naopak nevěrný je ten, kdo tento prostor opouští nebo se do něj ještě neodhodlal vstoupit. Nebo i ten, kdo o vstupu ani neuvažuje. Prostě každý, kdo se svým prohnílym materiálem zůstává sám mimo prostor radosti.

A co je tomuto věrnému uloženo? Pouze jedna jediná věc: *Ať se modlí*. Jakoby byla modlitba tím jediným, co člověka v prostoru radosti udrží. Pro modlení je zde užito velmi zvláštní sloveso. Zvláštní je proto, že má dvojí význam. Oba významy jsou na první pohled zcela v rozporu. Možná bychom až řekli, že jedno sloveso snad ani nemůže mít takové dva významy. Slovíčko, kterým nás žalmista vybízí k modlitbě, je skutečně prazvláštní. Protože v druhém ze svých významů znamená *být souzen*. Jak to spolu jde dohromady – *modlit se a být souzen*? Vždyť to jsou zcela protichůdné významy.

V lepším pochopení nám pomůže biblický příběh, ve kterém nacházíme zmíněné sloveso ve druhém z jeho významů – ve významu *být souzen*. Je to známý příběh z 1. Samuelovy 2. kapitoly. Jde o příběh starého kněze Elího a jeho dvou neposlušných synů. Charakteristika Elího synů jakoby z oka vypadla tomu, co způsobilo žalmistovu tíživou situaci. Ve chvílích, kdy člověk zůstává se svou špatností a špínou sám mimo vyhrazený prostor radosti, jedná jako Elího synové. Tehdy, když

zakrýváme náš shnilý materiál, nejsme daleko od Elího synů. A jak Elího synové dopadli, víme – *zemřeli ve stejný den.*

Z celého příběhu si všimněme především úvodní charakteristiky Elího synů, která se nachází ve dvanáctém verši. Je velmi stručná, ale o to výstižnější. Doslova zde čteme, že *synové Elího byli synové Beliála a neznali se k Hospodinu. Neznali se k Hospodinu* – je zde použito stejné sloveso, kterým popisoval žalmista přiznávání se k Hospodinu v pátém verši své básně. Jenom tady je uvedeno v záporu. Elího synové se k Hospodinu neznali. Nestali se mu důvěrně známí, jako žena muži a naopak. Slovy žalmisty – zůstávali mimo prostor radosti.

Druhá charakteristika Elího synů je ještě zajímavější. Právě ona nám pomůže zesouladit zmíněné dva významy slovesa modlit se a být souzen. Ve dvanáctém verši dále čteme, že Elího synové byli *ničemníci*. Doslova tam je napsáno, že to byli *synové Beliála*. Jednali, jako by Beliál byl jejich otcem, jednali jako Beliál. Co je to za záhadnou postavu ten Beliál? Když se chtěl apoštol Pavel ve svých dopisech vyhnout slovu Antikrist, použil právě jméno Beliál. Ještě zajímavější je význam tohoto tajemného jména. Je složeno ze dvou slov – *nic* a *vystupovat vzhůru*. Beliál je ten, od něhož nevystupuje nic vzhůru. Oběť, modlitba, prostě cokoli, co má od člověka vystupovat vzhůru k Hospodinu, ale nevystupuje. Beliál je nicotník, ten, kdo se k Hospodinu nezná. A v duchu příběhu Elího synů i ten, kdo brání druhým, aby od nich vystupovalo něco vzhůru k Hospodinu.

A tak se nám konečně daří zesouladit dva na první pohled zdánlivě rozporuplné významy slovesa *modlit se* a *být souzen*. Jednoduše ten, kdo se nemodlí, již je odsouzen. Ten, z jehož úst nevystupuje nic k Hospodinu, již je odsouzen. A také ten, kdo v modlitbách jakýmkoliv způsobem brání druhým, byť i nevědomky. Slovy žalmisty – kdo se nemodlí, nezůstává v prostoru radosti. Nezůstává v Hospodinu. V prostoru, kde tím aktivním je Hospodin, kde Hospodin *odnáší, přikrývá, nekalkuluje a obkličuje člověka svým milosrdenstvím*. Ten, kdo se zdráhá do tohoto prostoru vstoupit nebo z něho vystupuje, již je odsouzen. Modlitba je jediná aktivita, která je od člověka v prostoru radosti očekávána. Modlitba je to jediné, co člověk může udělat, aby v prostoru radosti, tedy v Hospodinu zůstal. Ten, kdo se nemodlí, již je odsouzen, protože se svým prohnilým niterným materiálem zůstává sám. To je nejdůležitější žalmistovo sdělení.

Milí bratři a sestry, postupně jsme odkryli tři slupky, které nás přivedly až k žalmistovu základnímu sdělení. V první slupce jsme se dověděli, že se máme radovat v určitém prostoru, nikoliv z určitého důvodu. A také že v tomto prostoru je Hospodin aktivní. Odnáší to prohnilé v nás, s čím je nám tak dobře o samotě. Druhá slupka barvitě vykresluje obraz bolesti, která může člověka postihnout v případě, že s touto vnitřní hnilobou do určeného prostoru radosti nevstoupí. Třetí slupkou nás žalmista motivuje ke vstupu do Hospodina. Do prostoru, který je určen k radosti,

ve kterém nás obklíčí radost a milosrdenství. Do prostoru, kde se staneme Hospodinu důvěrně známí.

Po tom všem nebo přesněji *nad to všechno* přichází stěžejní zvěst žalmu: *At' se každý věrný k Tobě modlí.* Protože ten, kdo se nemodlí, již je odsouzen. Nebuďme jako Elího synové, od nichž nic vzhůru nevystupuje. Nebuďme těmi, kdo svým jednáním brání druhým v modlitbách nebo ve vstupu do prostoru radosti. Nebuďme těmi, kdo z tohoto prostoru budou druhé vytěšňovat. Nebuďme jako mezci, a nechejme se žalmistovou syrově lidskou básní strhnout k modlitbě. Amen.